

Šta nas ozračuje?

Konstantna izloženost elektromagnetnom zračenju negativno utiče na zdravlje ljudi, naročito osjetljivih grupa kakva su djeca, trudnice, hronični bolesnici, a kritične tačke su centralni nervni sistem, imuni sistem i endokrini sistem.

Činjenica je da su internacionalne norme bazirane na praćenju kratkoročne izloženosti elektromagnetnom zračenju i da javnosti nijesu dostupni rezultati istraživanja vezanih za dugotrajnu izloženost, nas sa pravom zabrinjava.

Tačan broj i raspored baznih stanica mobilne telefonije nije moguće utvrditi na osnovu sporednih procedura procjena uticaja na životnu sredinu jer je zakon o proceni uticaja na životnu sredinu postao važeći tek 1. januara 2008. godine, znatno kasnije od početka rada operatera mobilne telefonije u Crnoj Gori.

“Koliko zrače mobilne antene? Zašto se mobilne antene montiraju na stambenim zgradama? Ovakva pitanja se redovno postavljaju. Na osnovu dosadašnjih saznanja, nije moguće zaključiti da mobilni telefoni imaju bilo kakve posledice po zdravlje, ali ni da treba sasvim odbaciti tu mogućnost. Zbog toga je Telenor uveo svoju internu graničnu vrednost za signale sa mobilnih antena, koja je 100 puta rigoroznija od zvanične granične vrednosti SZO”, rečeno nam je u Telenoru.

Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine obavjestio nas je da je od strane lokalne samouprave za pet baznih stanica sprovedena procedura procjene uticaja na životnu sredinu i to:

- Bazna stanica GSM ripitera NK 30 „Tunel Budoš“ – investitor M:TEL;
- Bazna stanica „NK 28 Čađalica“ – investitor M:TEL;
- Bazna stanica „NK 35 Željezara“ – investitor M:TEL;
- Bazna stanica „Podbožur“ – investitor Crnogorski telekom AD Podgorica;
- Bazna stanica „NK 14 Dragova Luka“ – investitor M:TEL (Vodi se upravni spor po tužbi mještana zbog poništavanja rješenja Glavnog administratora)

Uputili smo Zahtjev za pristup informacijama ka Agenciji za zaštitu životne sredine u kom smo tražili spisak baznih stanica mobilne telefonije za koje je ta institucija dala ekološku saglasnost, odnosno za koje je urađen Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu. Agencija za zaštitu životne sredine je odobila uvid u tražene informacije:

- Bazna stanica „RTV Nikšić“ – investitor M:TEL;
- Bazna stanica „Silos“ – investitor M:TEL;
- Bazna stanica „Krstac“ – investitor T-mobile.

Razlog za takav predlog utemeljili smo na činjenici da je potrebno analizirati opasnost od eventualnog kumulativnog efekta nejonizujućeg zračenja, što bi negativno uticalo i na zdravlje ljudi i na kvalitet životne sredine”, kaže **Aleksandar Perović** iz EP Ozon.

Pitajući odgovorne ljude u Crnogorskom Telekomu o ovom problem, dobili smo neke odgovore od dežurnog inženjera koji je želio da ostane anonimn.

Na krovu naše zgrade nalazi se mobilna antena. Da li smo bezbjedni?

Zračenje u zgradi često će biti niže ako se mobilna antena nalazi na vašem krovu nego ako je na susjednoj zgradi. To je zbog toga što se radio signali prenose slično svetlosnim zracima iz baterijske lampe.

Obično GSM i UMTS sistemi prenose zrake pod uglom od 5 do 10 stepeni na dolje od antene. Horizontalno se zraci šire u prečniku od oko 35 stepeni u pravcu usmjerenja antene. Iza, iznad, ispod i bočno od antene signal je samo 1% do 10% jačine u pravcu usmerenosti antene. Prema tome, ona će slati samo slab signal na dolje kroz krov na kojem je postavljena, a signal slične jačine se registruje iza antene i kroz zidove na kojima je antena postavljena.

Koliko je zračenje mobilne antene na stubovima ili zgradi?

Zračenje spoljašnje mobilne antene iznosi 10 do 15 W, nekada i znatno manje. Potrebno je da ste na razdaljini manjoj od 3 metra (tačno ispred antene, i to na istoj visini) da biste primili signal čija jačina odgovara nivou graničnih vrednosti SZO i Norveške uprave za zaštitu od zračenja.

Da bi se obezbedila pokrivenost signalom u retko naseljenim oblastima, Telekom ponekad koristi predajnik slabog dejstva ili pojačivač. Oba ova uređaja imaju maksimalno dejstvo prenosa od oko 1W.

Zato je moguće da se antene postavljaju i na maloj udaljenosti od stambenih zgrada i drugih objekata. Takva rješenja, po kojima je Telekom poznat, doprinose širenju mreže i povećanoj pokrivenosti teritorije signalom, a takođe i smanjenju jačine signala i mobilnih antena i mobilnih telefona.

Zašto se mobilne antene postavljaju na stambene zgrade?

Mobilne antene koje se postavljaju na stambene zgrade od drveta emituju znatno slabiji signal nego regularne mobilne antene. Tipična jačina je 1-2W, što je jednako onome što bi mobilni telefon emitovao na području na kome je slaba mobilna pokrivenost.

Mobilne antene na stambenim zgradama od cigle ili betona obično emituju do 15W. Pošto su spoljašnja strana krova i zidovi izgrađeni od cigle ili betona, oni sprečavaju da radio signal prodre u zgradu. Između 90% i 99% signala izvan zidova ili krova obično neće prodrijeti u takve zgrade.

Zračenje u stambenoj zgradi obično će biti manje ako su antene postavljene na krov ili fasadu umesto na obližnji stub.

Po riječima dipl. fizičara **Marka Marojevića**, nije sve tako bezopasno kako tvrde mobilni operateri: "Mobilni telefoni su ipak opasni po vaše zdravlje, kao i zračenje antena baznih stanica.

RNCNIRP (Ruska nacionalna komisija za ne-jonizirajuće zračenje) zaključila je da djeca do 16 godina ne bi smjela da upotrebljavaju mobilni telefon. To mišljenje ima i odeljenje biologije Ruske akademije nauka, takođe i odjeljenje preventivnog liječenja Ruske akademije zdravstvene zaštite. Većina zdravstvenih stručnjaka se slaže sa ovim nalazima, ali vrlo mali broj političkih lidera. Cijelo tijelo djece, tinejdžera, trudnica, bolesnih i osjetljivih ljudi su često konstantno izloženi danju i noću do kraja svog života štetnom uticaju E.M. talasa što predstavlja prijetnju po njihovo zdravlje. Na osnovu istraživanja znamo da su centralni nervni sistem, imuni sistem i endokrini sistem kritične tačke pri izloženosti ovom zračenju. Sadašnje internacionalne norme su bazirane na kratkoročnoj izloženosti zračenja, nažalost nije eksperimentisano na dugoročnoj izloženosti ovom zračenju. Broj endokrinoloških oboljenja (hormonski poremećaji) imunoloških i tinejdžerskih bolesti u Rusiji su povećani od 1999g, broj obolelih od tumora je udvostručen. Kao što i sami znate operateri priznaju opasnost od mobilnih telefona. PITANJE: ZAŠTO SU VAM STAVILI MP3 PLEJER U TELEFON I pored preporuke da se telefon što manje koristi za razgovor, a što više za pisanje poruka. Zaključite sami!", zaključuje Marojević.